

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetске Zveze
z mesečno prilogo „Občinska uprava“.

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 12 Din. za pol leta.
Za inozemstvo 26 Din. za pol leta.
Posamezne številke se prodajajo po 1 Din.

Spisal in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Vojaški zakon.

Ni ga v celem državnem ustrojstvu tako važnega zakona, kot je vojaški. Ta zahteva od ljudstva denar, kri in življenje, največ, kar se pač more zahtevati od človeka v državi. Zato je velikega pomena, kakšen bo novi zakon, k se sedaj pripravlja v našem državnem zboru. Vprašanje pa je za nas tudi to, kakšna načela zastopa SLS v tem pogledu in kakšne zahteve stavijo naši poslanci za novi vojaški zakon, ker jasno je že danes, da bo zakon trd.

V glavnem poročamo o poteku razprave v vojnem odboru, kjer se najprvo razpravlja zakon in kakršen se tu sklone, takšen je po navadi tudi v skupščini odobren. Jugosl. klub je poslal v omenjeni odbor poslanca Škulja in Bedjaniča, ki sta zastopala zahteve, kakršne je bil sklenil cel Jug. klub v smislu programa SLS.

BOJ PROTI SAMOVOLJI KOMANDANTOV.

Prva glavna določba, ki se je izpremenila, je ona, ki daje vojnemu ministru oblast vojake pridržati čez službeno dobo v kadru. Poslanec Škulj je zahteval, da se taka oblast ne da vojnemu ministru, marveč je treba, da minister to oblast dobi od celokupne vlade, ki je odgovorna parlamentu. Predlog je bil sprejet. Na videz določba nima velikega pomena, a v resnici je zelo važna. To ve tisti, ki pozna razne slučaje v armadi doslej, ko so posamezni komandanti fante držali čez službeni rok. Sprejela se je nato tudi določba, da se ves čas, ki ga fant preživi v aktivni službi čez službeni rok, vstaje v orožne vaje, a pridržati se ne sme delj nego 1 mesec. Bivši vojakji bodo razumeli, da je ta dodatna določba jako koristna.

OBVEZNA VOJAŠKA DOBA.

Huda borba se je vnela ob vprašanju, kako dolgo traja vojaška obveznost in kako se razdele pozivi. Posl. Škulj je zastopal stališče ljudske milice, to je: prvi poziv naj traja od 21. do 32. leta, drugi od 32. do 40. leta, tretji od 40. do 48. Podpirali so ga v tem muslimanski klub in zemljinoradniki, a kaj, ko so demokrati (liberalci) bili odločno proti temu in večina je podrla Škuljev predlog, vendar pa je uspelo vsaj v toliko, da se je zadnji poziv skrajšal vsaj za pet

let. Zadnji poziv traja namesto od 50. do 60. leta le do 55. leta. — To je uspeh Škuljevega predloga. Fantje v vojašnici pa ni treba, da bi samo puško sukali, naj porabijo čas še za kaj drugega. Naj se pisati in brati uče oni ki ne znajo, a drugim naj se daje druga izobrazba. Dodatno k vladnemu predlogu se je na predlog Škulja sprejela določba, po kateri se bo posvečala skrb tudi obrtnikom v vojski.

KAKO DOLGO NAJ SLUŽI FANT V KADRU?

V smislu prejšnje predloge je poslanec Škulj stavil predlog, da naj bo služba po vzorcu ljudske milice, in sicer: za pešce 2 meseca, za konjenice 3 mesece. Kar se je odbilo. Na to je ponovno posl. Škulj predložil rok za pešce 6 mesecev, za konjenice in artilerijo 9 mesecev. Zastopnik srbskih kmetov je predlagal 12 mesecev a liberalci so se zagnali z vso silo za daljši rok, na kar je bilo sprejeto 18 mesecev za vse vrste vojaštva razven mornarice. S tem so naši poslanci pridobili polajšave 6 mesecev vsaj za artilerijo, ki je doslej služila 24 mesecev.

KDAJ NAJ SE POZIVLJEJO REKRUTI?

Posl. Bedjanič je zahteval, naj se rekruti pozovejo v pozni jeseni pa ne v največjem mrazu ali v največjem delu, na kar je minister pristal. Posl. Škulj je zahteval, naj se rekrutu služba šteje od dneva, ko gre od doma, ne pa, ko stopi v kader. Često se narreč zgodi, da fanta pehajo po 3 tedne okrog, preden pride v kader, pa vse se mu ne šteje v službo. Žal, da minister tega predloga ni hotel sprejeti.

PROSTOVOLJCI.

Kaj važen je bil člen, ki govori o prostovoljcih. Posl. Škulj je zahteval, naj se sprejme določba, da fant lahko stopi prostovoljno v kader z 18. letom, a da tudi njemu v tem slučaju propadajo vse ugodnosti, vdova komaj čaka nove neveste, sin edinec bi služil po postavi le 9 mesecev, a mora čakati 21. leta, da bo potrjen ali pa do 23. leta, dokler ne odpravi zadnjega nabora, potem šele gre k vojakom; če gre prej, mora služiti 18 mesecev, čeprav je edinec. Škuljev predlog je vseboval za kmetске

družine lepo ugodnost in vojni minister ga je bil sprejel, pa demokrati (liberalci) so se s tako silo zagnali proti predlogu, da je propadel na veliko škodo kmetskega prebivalstva. To je izključno zasluga liberalcev, ker je bil tudi del radikalov z ministrom vred za Škuljev predlog.

VOJNI BEGUNCI.

Nekaj dobrega se je pa le doseglo v naslednjem članu, ki govori o vojnih beguncih. Za te so silno stroge določbe in velike kazni, pa ne le vojaške obvezance same, marveč tudi za njihove stariše in njihovo imetje, ker stariši so kaznovani, če sin ne gre k vojakom in družina bo plačevala 100 odstotkov od neposred. davka (še enkrat toliko kot sicer) kot kazen. Posl. Škulj je govoril za one fante, ki so šli v Ameriko, pa se ne vrnejo, da bi šli na nabor. Zmagal je predlog Škulja, po katerem bodo vsi oni vojaški obvezanci v Ameriki prosti do 25. leta starosti, treba se bo le javiti tamošnjemu konzulu in če pride v 25. letu domov, se bo smatral kot navaden rekrut in ne kot voj. begunec. Demokrati (liberalci) so hoteli odreči tudi ta predlog, a ni uspelo. Sprejet je in v tem smislu se tudi popravi zakon, ki bo precejšnje koristi osobito za Slovence in Dalmatince.

NASILJE PROTI OBRITNIKOM, URADNIKOM IN DUHOVNİKOM.

Silno trd je pa naslednji član, ki določa, da nikdo ne more biti samostojen obrtnik ali uradnik, niti v občinskem uradu ne, da celo duhovnik ne more postati nikdo, dokler ni opravil vojaške dolžnosti. Z vso silo je proti temu členu nastopil posl. Škulj. Jasno je, da taka določba ovira vsako samostojno delo, ker bi si ljudje niti ne smeli samostojno kruba služiti vt svoji obrti, in ker kruto napada pravice kat. cerkve. Najbolj se je za ta član poganjal Pribičević prijatelj hrvaški liberalcec dr. Lukinič, ki je zlasti za duhovnike zahteval voj. službo. Posl. Škulj je zahteval, naj se določba vsaj toliko omili, da bo smel bogoslovec pred mašniškim posvečenjem opraviti voj. službo, a Lukinič je omčetal tudi to, češ na ta način bi se mnogi odtegnili vojaški službi. In kaj je liberalni mož povedal: »Glejte, jaz sem dal svojega sina v semenišče, da ga rešim vojaške suknje, sam sem se pa

dal operirati zdrav, da le ni bilo treba v vojsko. Ta izjava je zbudila splošen stud nad takim značajem, a liberalci je za enkrat odgrnil plašč, pod katerim skriva svojo grdobjo. Vsled krepkega nastopa naših poslancev se o predlogu ni glasovalo. Po razgovoru s Pašičem je upati, da se ta postava nekoliko omili, na kar je pristal tudi vojni minister; le demokrati divjajo proti polajšanju.

BOJ ZA SKRAJŠAN ROK.

Na vrsti je bil v naslednji seji član največje važnosti, kdo bo služil polovico voj. službe ali skrajšan rok to je 9 mesecev. Poslanec Škulj je povdarjal, da se ostro loči srbska in hrvaška zadruga in slovenska družina. V prvi živi lahko po 30 ljudi, a v družini povprečno po 5 članov, treba tedaj večjega polajšanja v tem, da v zadnji naj služi vsak tretji član skrajšan rok (9 mesecev) v družini pa vsak drugi. Žal, da so se demokrati (liberalci) zagnali proti predlogu, zato ga niso mogli radikalji podpreti. Kake važnosti bi bila ta ugodnost! Enako je Škulj predlagal, da v zadruzi, kjer sta padla v vojski od leta 1912—1920 d v a člana, ima prvi skrajšan rok, a družina naj dobi to ugodnost, če je padel eden. To je minister sprejel, kar bo mnogim dalo okrajšan rok.

STALNE OPROSTITVE.

Se važnejši je naslednji član, po katerem se sinovi stalno oproščajo od službe. Posl. Škulj je predlagal, da se kot hranilci družine smatrajo sinovi onih družin, kjer je oče nad 50 let star in ima sinove pod 17 let ne glede na višino davka, kar se pa ni sprejelo. Zato je zahteval višino davka 200 dinarjev. Proti tem so vstali demokrati (liberalci) in del radikalov, a končno je minister pristal na 60 Din (doslej 20. Din) davka, kar je izključno zasluga jaknega nastopa naših poslancev. Vsak bo priznal, da je za kmetske in obrtne razmere to zelo lep uspeh. Posl. Bedjanić je zahteval, da bodi meja starosti 50 let, a ni uspel, pač pa se je dostavilo v zakon, da če bo oče pod 60 let komisijonelno spoznan, se bo priznala sinu oprostitev. Posl. Škulj je predlagal še več slučajev iz družinskih razmer, kar pa se ni sprejelo. Preveč se povdarjajo srbske razmere, a slovenske se ne vpoštevajo. V nadaljnjem je posl. Škulj zahteval, da se od dveh enočasnih potrjenih bratov oni pusti doma do odsluženja svojega brata, kojega izbere oče ali mati. Se je odbilo. Važno je bilo poglavje o rekrutovanju. V tem oddelku je tudi določitev, kdo se naj smatra za oddvojenega, ločenega od hiše. Posl. Škulj je predlagal, da oni ki ima svojo družino doma, ali pa oni, ki je v tujini, pa je zvršil svoje vojaške dolžnosti, se smatra za oddeljenega od družine in ne more pomagati svojim roditeljem. Navzlic vsemu naporu od strani Jugosl. kluba se to ni sprejelo — ostalo je pri starem.

CIVILNA OBLEKA.

Posl. Bedjanić je zahteval, da se rekrutu shrani njegova obleka, če pa se skvari, naj jo plača država. Minister je pristal.

Kaj v živo je pa zadel naslednji predlog, ki ga je predlagal posl. Škulj. Vsak re-

krut naj služi na ozemlju one armije, kjer je rekrutovan ali z drugimi besedami: Slovenci naj služijo v Sloveniji, Hrvati v Hrvatski, Dalmatinci doma a Srbi v Srbiji. Aj, kako so poskočili: češ tega pa Vam ne damo. Odbilo se je, a v privatnem razgovoru je vojni minister Škulju priznal, da bi bilo stem veliko denarja prihranjenega in da se bo to polagoma izvedlo. Proti so pa ostali liberalci, osobito dr. Lukinić. Škulj je povdarjal, da tu ne gre toliko za politiko, kot za to, da se naši ljudje rešijo malarije in neznosnih macedonskih razmer. A proti so govorili demokrati (liberalci). Zapomnite si to, možje, fantje in Vi, očetje in matere! Žal, da je Škuljev predlog propadel. A prvič se je ta predlog sedaj sprožil, pa prožil se bo tako dolgo, dokler ne zadene.

STARŠI NAJ ISCEJO SINA.

Nadaljni člen je pa naravnost krut. Zahteva se namreč, da morajo starši sina, če noče k vojakom ali če pobegne, sami iskati. Škulj je protigovoril, a ni uspel.

DOPUSTI.

Doseglo se pa je glede dopustov. Zakon pravi, da 6 mesecev fant v nobenem slučaju ne dobi dopusta. Zastopnika Jugoslovskega kluba sta kazala na krutost te postave, ki ne pusti sina domov, da bi šel kropit mater ali očeta. Na njun predlog se je izpremenil zakon v toliko, da se tudi pred šestim mesecem dovoli dopust v slučaju smrti v družini. Poslanec Bedjanić je povdarjal potrebo dopustov ob času dela, kar se je sprejelo, da se bo dajal letno do 6tedenski dopust. Sprejela se je tudi določba, da ima vsak vojak pravico do enkratnega dopusta in takrat se mu da brezplačna vožnja domov in nazaj, kot tudi brezplačna vožnja, ko se vrača iz vojaške službe.

MORNARICA.

Nadaljnje poglavje obravnava mornarico. Vlada zahteva dveletni rok. Poslanec Škulj je stavil predlog, da se zmanjša službena doba vsaj na 18 mesecev, a glej, demokrat (liberalci) Lukinić je zahteval ne le 24 mesecev, marveč 36 mesecev, to je tri leta. Se ministru je bilo odveč in ni sprejel 3 leta. Isti Lukinić je predlagal, da bi v mornarici služili fantje iz onih pokrajin, ki so blizu morja; prišla bi v poštev Dalmacija, Hrvatska in Slovenija. Škulj je ostro nastopil proti temu predlogu, ker na ta način bi fantje le iz gotovih krajev služili po dve leti, a eni pa le po 18 mesecev — saj se poznamo. Se srbski poslanci so potegnili s Škuljem.

VOJAŠKA TAKSA.

Nad vse trdo pa je poglavje vojaške takse. Predlaga se, da vsak plača takso od 20. leta naprej in scer 50 odstotkov direktne davka od celokupnega imetja družine. Odgovorni pa so starši in njihovo imetje. Poslanec Škulj je predlagal, da se brezpogojno določi le onim vojaška taksa, ki so končno in stalno nesposobni, ne pa že onim, ki so prvo leto nesposobni, zakaj, če to ostane, kot se predlaga, potem bo velika krivica za one, ki bodo v zadnjem letu sposobni: šli bodo v vojaško službo in plačevali takso dve leti do službe. Protestiral je

proti 50 odstotni taksi in predlagal 3 odstotke in da traja plačevanje vojaške takse do 28 leta in ne do 40 leta kot vlada hoče.

Predlogi poslanca Škulja so izzvali tako burno razpravo, da eno uro ni došlo do sklepa. Žal, da je pri tem členu nastopil proti našemu predlogu celo poslanec zemljoradnik Lazić. Prav z malo večino je bil predlog vlade sprejet, proti je glasovalo celo del radikalov. Spremenjen je vendar bil v toliko, da se plača od davka, ki na nesposobnega pripada. Nastopni član določa, kdo ne plača vojaške takse. Določa, da umobolni, gluhonemi, slepi in hromi. Posl. Škulj je predlagal, da se naj tudi določi tiste, ki imajo kako notranjo bolezen, n. pr. jetiko in če komisija določi, da so za delo nesposobni. Predlog posl. Škulja je bil pa odbit.

OROŽNE VAJE DO 50. LETA.

Končno se je razpravljalo člen orožnih vaj. Vlada predlog določa, da se more pozvati do 40. leta po 4 tedne na leto, a do 50. leta po 2 tedna na leto. Poslanec Škulj je ostro protestiral in predlagal krajšo dobo vaj in na 2—3 leta po 14 dni — žal, da so pri tem predlogu zapustili vsi ostali poslanci naše zastopnike in so osameli s svojim predlogom. Do tu je odbor razpravjal. Na vrsto prihajajo še jako važne določbe, a iz dosedanjšega se vidi, da so navzlic viharju in protestom, ki često zabrije v odboru, naši poslanci zvesto in neustrašeno na braniku ljudskih pravic.

Kmetska tlaka oživljena.

Balkanska vlada v Belgradu je v zakonu za dvanajstine zopet oživela kmetsko tlako, ki je pri nas že recej nad pol stoletja odpravljena. V členu 22. tega zakona zahteva, da more oblast vsako leto dvakrat po sedem dni poklicati vse kmete in sicer samo kmete na brezplačno delo za popravo cest. Vsi nekmetje se bodo lahko z nekaj dinarji odkupili.

Najprvo naš kmet plača davkov nepriemernejše kot plačuje srbski kmet in kot je plačati dolžan. S temi davki potem Srbi popravljajo svoje ceste. Zakaj po istem zakonskem načrtu je za popravo srbskih cest vnešenih 107 milijonov dinarjev, za slovenske ceste pa niti en vinar.

Končno pravi gospod balkanski minister: slovenski kmet, ti svoje ceste sam popravljaj s tlako.

To je tako nečuvvena krivica, ki jo hoče zopet na podlagi samostojno-liberalnega centralizma zadati finančni minister slovenskemu kmetu, da človeku mora kri zavreti.

Radi odločnega nastopa naših poslancev, ki so kratkoma izjavili, da slovensko ljudstvo balkanske tlake ne bo sprejelo, se je finančni minister za toliko umaknil, da se bo tlaka uvedla samo tam, kjer se bo zanjo izreklo prebivalstvo.

Dobra gospodinja skrbi,

da ima njena hiša pri najmanjših izdatkih vseeno snežnobelo perilo. Zato vporablja ona le

MILO z znamko „GAZELA.“

Proti slovenskemu kmetu.

Centralizem, ki so ga pomagali s svojimi glasovi uveljaviti slovenski samostojneži in liberalci, se vedno globlje zajeda v meso slovenskega kmeta. Že dosedaj slovenski kmet plača največ davka — mnogo več ga celo naši davkarji iztirjajo, kot je predpisanega, dočim ga Srbija plača mnogo manj, kot ji je predpisano. V zadnjem polletju je plačala Slovenija 115 odstotkov predpisanega davka, Srbija pa samo 50%.

Te dni pa se obravnava v Belgradu novo nasilje, ki se bo s pomočjo samostojno-liberalnega centralizma izvršilo nad slovenskimi kmeti. Vlada je naznanila nov davek in sicer tako, da se zemljiški davek zviša za petrak — na vsak dinar še pet dinarjev, vsi drugi davki pa za 30 odstotkov.

Kmet je torej zopet po zaslugi Pucelj-Zerjavovega centralizma dvakrat udarjen: najprvo bo moral plačevati šestkratni zemljiški davek (namesto 10 dinarjev 60 Din) in še 30 odstotkov na ostale davke, dočim bodo drugi stanovi, ki nimajo zemlje, plačali samo 30 odstotkov poviška.

Upoštevati moramo pri tem, da Srbija velik del zemljiškega davka sploh ne plača, da dohodnine sploh ne pozna — da torej novo zvišanje Srbije ne bo skoro nič zadelo, pač pa hrvatskega in slovenskega kmeta, ki bosta plačevala za južne kraje. To je čisto navaden balkanizem, za katerega se moramo zahvaliti samostojnejem in liberalcem, ki so glasovali za centralistično ustavo.

Proti temu novemu nasilju, ki se namerava izvršiti nad slovenskim kmetom, so vstali poslanci SLS z vso ogorčenostjo kot en mož. Poslanec Vesenjaki je izjavil v finančnem odboru sledeče: Jugoslovanska kmetiška zveza je zahtevala, da poslanci Jugoslovanskega kluba zapuste Belgrad, ker jim tam ni več mesta, ako se sprejmejo krivice, ki jih vsebuje novi davčni zakon.

Poslanec dr. Korošec pa je izjavil: Zakonski predlogi, ki jih je vlada sedaj predložila skupščini, so naše pristaše ogorčili. Naša velika organizacija v Sloveniji, Jugoslovanska kmetiška zveza, v kateri so organizirani slovenski kmetje, je sklenila, naj naši poslanci zapuste Belgrad, če ne pride do sporazuma in če bo skupščina sprejela nameravano zvišanje davkov, Sloveniji pa ni dala nikakih gospodarskih in kulturnih koncesij. Med našimi volivci se utrjuje od dne do dne mišljenje, da je samo z abstinenco mogoče doseči naše avtonomistične cilje. Zadnja dva dni je Jugoslovanski klub imel več sej, na katerih je sklenil, da dá meni svobodne roke za sklicanje seje, na kateri bi se sklenilo, da zapustimo parlament. Če zapustimo parlament mi in muslimani, bi ostal tu čisti srbski parlament.

Slovenski kmetje pa vedno bolj čutijo, kakšno zgodovinsko napako so napravili takrat, ko so poslali v ustavotvorno skupščino slovenske liberalce in samostojneže, ki so prodali Slovence večbarbskemu centralizmu. Kdaj se bo to popravilo?

»Pekatelec, to je jedi Rad jih je gospod in kmet. So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Iz Kmetških Zvez.

d Kmečka zveza za kranjski okraj. Prva seja novoizvoljenega odbora se vrši prvi pondeljek julija t. j. 2. julija ob 11. uri in sicer v gostilni g. Kuralta pri Jelenu. Prosim, da se vsi gg. odborniki seje zanesljivo udeležijo. — Načelnik.

Ambrus. Kmetiška zveza v Ambrusu je sklicala v nedeljo dne 24. t. m. svoj občni zbor ob treh popoldne. Udeležba je bila nad vse pričakovane sijajna. O političnem in gospodarskem položaju je poročal g. Krištof, kojega Ambrušani dobro poznajo iz prejšnjega njegovega delovanja, zato so bila njegova izvajanja za poslušalce zanimiva, razgovori pa so pokazali, kako živo se somišljeniki zavedajo sodelovanja v organizirani Kmetški zvezi kot svoji stanovski organizaciji. Govornik je pozival, naj to organizacijo še izpopolnijo ter da vstrajajo s svojimi poslanci do popolne zmage. Ob koncu govora je bila stavišana naslednja resolucija, ki je bila soglasno sprejeta.

1. Kmetiška zveza v Ambrusu izreka popolno zaupanje Jugoslovanskemu klubu in poslancu dr. Kulovcu.

2. Kmetiška zveza najostreje protestira proti povišanju zemljiškega davka in dohodnine, ker so danes davki itak previsoki. Davki naj se pravično razdelo na vse pokrajine v državi. V državni upravi naj se pametno varčuje, zlasti pri vojaštvu in uradništvu.

3. Kmetiška zveza zahteva, da država pospešuje živinorejo in zadrudištvo, zlasti naj se določi zadostna podpora revnim kmetovalcem za nakup umetnih guojil.

4. Kmetiška zveza protestira proti načrtu novega vojaškega zakona in zahteva, da se dobo vojaške službe skrajša na 6 mesecev. Vojaška uprava naj skrbi, da se bodo vojaki primerno izobraževali zlasti tudi v kmetijskih panogah. Jugoslovanski klub pozivamo, da neomajno vztraja pri zahtevi, da naši slovenski vojaki služijo v Sloveniji.

5. Zahtevamo slejkoprej zakonodajno avtonomijo Slovenije in pozivljamo Jugoslovanski klub, da to našo zahtevo uveljavlja z vsemi mogočimi sredstvi. Če Belgrad ne bo pokazal nobenega smisla za naše življenjske pravice in osnovne zahteve naj poslanci Jugoslovanskega kluba zapuste parlament.

Kmetiška zveza na Gori pri Sodražici bo imela redni občni zbor dne 1. julija ob dveh popoldne v šoli s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo starega odbora. 2. Volitev novega odbora. 3. Razgovor o političnem položaju. 4. Slučajnosti. Pridite v obilnem številu. Vabljeni ste vsi možje, fantje, žene in dekleta. Za govornika bo preskrbljeno. Odbor.

Razgled po svetu.

V Italiji sedaj vse govori in piše samo o izbruhu ognjenika Etna, gore v Siciliji, visoke 3300 metrov, torej znatno višja kot naš Triglav. 17. junija je začelo pokati in grmeti in se tresti. Etna je odprla več svojih žrel in začela bruhati kamenje, pepel in žarečo lavo, ki se je začela v debelini več metrov razliviati po okolici. Mesta in vasi ob vznožju gore so popolnoma izginile, prebivalstvo je pravočasno zbežalo. Rešiti seveda ni moglo mnogo. Doslej je lava pokrila zemljo, na kateri stanuje 50.000 ljudi (100 kvadratnih kilometrov), sementertja do 25 m visoko. Zemlja se venomer tresse in bobna, pepela pa kar na debelo leži po cestah, kječ ni še lave. V nedeljo, 24. junija se je bližanje nekoliko zmanjšalo in upajo, da bo popolnoma prenehalo. Škodo cenijo dosedaj do 70 milijonov lir.

Gospodarski obzornik.

Pomanjkanje sposobnih plemenjakov.

Na zadnji seji Kmetijske družbe se je govorilo tudi o pomanjkanju plemenjakov v živinoreji in prašičereji. Lepo je bilo slišati izjavo g. Hočevarja, ki pravi, da ni pomanjkanja bikov. Res je, da jih v Strugah, Sodražici in Ambrusu ne primanjkuje, kjer skrbe ondotne zadruge za potrebno število plemenjakov, kar je torej uspeh zadržnega smotrenega delovanja. Naj pripomnim, da je tudi v Strugah začetkom leta 1920 primanjkovalo plemenjakov, kar smo ugotovili ob priliki enodnevnega tečaja pri razgovorih. Zadruga je pozvala, da naj preskrbi potrebno število plemenjakov in jalovost krav bo ponehala, kar se je v resnici tudi zgodilo, ker je odbor zadruge tudi upošteval želje zadržnikov.

Zanimivo je bilo, kako si je odbor zadruge prizadeval takrat odpraviti jalovost krav. Pustil je celo krave preiskati meneč, da so okužene na spolovilih. Živinozdravnik je ugotovil, da so krave zdrave. Člani zadruge pa so povedali, da sta plemenjaka preobtežena in da so skoki neplodni, ker je preveč krav. Zadruga je kupila dovoljno število plemenjakov in jalovost je prenehala. To prepričevalno spoznanje še sedaj učinkuje, ko vlada povsod — izjemo

delajo samo okoliši živinorejskih zadrug — splošno pomanjkanje plemenjakov, da so zadruge zlasti danes potrebne, če se hočemo obvarovati prave katastrofe v nazadovanju živinoreje.

Pri tej seji se je tudi apeliralo na samopomoč glede preskrbovanja plemenjakov, prispevki se krčijo od enotretjinske nakupne cene na eno četrtino. To so žalostne ugotovitve, da se ravno sedaj, ko je z ozirom na požrtvovalno vzdrževanje plemenjakov ob takem pomanjkanju krme potrebna izdatnejša pomoč živinorejcem, našim rječem ovira dlo.

Sicer je že spoznanje, da je v samopomoči naša edina rešitev, dragocena pridobitev; bilo bi pa še treba pripomniti, da se sredstva za pospeševanje živinoreje ne naklanjajo prav rada zadrugam, pač pa se iščejo vsi mogoči načini, kako na kak drug način pospeševati živinorejo, ko vendar vidimo, da je to potom zadržništva najlažje mogoče. Zato naj se utrjuje delovanje zadrug ob vsaki priliki in kadar je večja sila, bo delovanje zlasti živinorejskih zadrug jako uspešno in najcenejše, ker ima mnogo sodelavcev v naših živinorejcih, brez kojih sodelovanja je vsako paospeševanje živinoreje nemogoče. Pri zadrugah odločujo je praktično izvežbani živinorejci, ki svoj okoliš najbolj poznajo in tudi potrebe kraja. To soodločevanj živinorejcev samih ne-

z njim, je sramota za vso vojsko, še večja pa zanj. Vzel je žepni nož ter nato začel ruvati omenjenemu vojaku lase, brado in brke in to skoro deset minut. — Gospodje poslanci! Tako sramotenoje častniškega stanu in trpinčenje slovenskih fantov zahteva, da se podnarednik I. I. najstrožje kaznuje. Taki in enaki slučajji pa se dogajajo dan za dnem in vodijo slovenske fante v obup. Gospodje poslanci! Prosim Vas, da se pri vojnem ministru resno za nas zavzamete in da se vse potrebno ukrene za izboljšanje položaja slovenskih vojakov. Ako nam pa vi, gg. poslanci, ne morete pomagati, potem pa vidite, da se bo zgodilo, kar se zgodi s človekom, ki izgubi ravnotežje. Da pa pišem edino samo resnico, zato naj vam bo podpis cele čete. Z milim glasom kričimo za rešitev nas ubogih Slovencev. Sledi 45 podpisov. — To so torej tisti »prijetni občutki«, ki jih imajo naši vojaki v nekaterih vojašnicah!

d Kako morete trpeti tako sramoto? Še se najdejo nekatere verne družine, ki trpijo v hiši »Domovino« in »Jutro«, to sta dva lista tiste stranke, ki je sedaj v vojaškem odboru zahtevala naravnost krvoločne postavke v vojaškem zakonu. Ze tako naši fantje toliko trpe po nekaterih garnizijah, sedaj so ti lopovi, ki se debele ob ljudskih žuljih in ki izdajajo za Slovence »Domovino« in »Jutro« stavili tako nečloveške zahteve, da se človek vprašuje, če so to še ljudje in če morda niso zverji v človeški podobi. In časopise teh mučiteljev naših fantov trpite v svojih hišah? Ali se ne sramujete pljuvati v lastno skledo?

d To številko »Domoljuba« shranite in jo dajte čitati fantom, ki pridejo od vojakov, da bodo vedeli, kako se v Belgradu sklepa o njih usodi.

d »Slovenski Narod,« glasilo neslovenskih liberalcev ali radikalcev (saj že sam več ne ve, kaj je) pravi, da mora magistrat siloma znižati cene živilom na ljubljanskem trgu. Za znižanje cen manufakturi, železu, sladkorju in vsemu, kar mora kmet kupovati, se Narod ne zavzema, ker pri tem njegovi prijatelji, liberalni bankirji in veletrgovci služijo milijone, ki jih potem cele noči po sokolskih in drugih zloglasnih veseljih zapravljajo. Kmet bo tako znižal cene svojim pridelkom, kadar bodo liberalni veletrgovci in bankirji nehali odirati kmeta. Dokler pa bo moral kmet plačevati tako visoke cene za manufakturo, železo itd., zraven pa še neznosne davke, pri katerih imajo tudi liberalci največje zasluge, toliko časa bo pač moral tudi za svoje pridelke zahtevati toliko, da bo mogel vsaj delno pokrivati grozne stroške, ki mu jih nalagajo liberalni kapitalisti.

d Zborovanje Radičeve stranke, ki bi se imelo v nedeljo vršiti v Zagrebu, je vlada prepovedala. Hrvatje so bili zelo ogorčeni. Pravilno. Toda taka papirnata ogorčenost ni piškavega oreha vredna. Zato se je pa Pašić nič ne boji. Radić naj gre s svojimi poslanci v Belgrad, pa ne bo treba nobene ogorčenosti, ker bi bile take Pašičeve troclarije nemogoče.

d Protidržavni elementi so naenkrat postali Radičevci. Še pred dobrim mesecem so radikali v narodni skupščini branili Radičevce pred demokrati, češ, da niso protidržavni. Danes pa so radikali drugega prepričanja. Vzrok je ta, ker so se radi-

kalj takrat še bali, da pridejo Radičevci v narodno skupščino, danes pa se radikali tega nič več ne boje in so postali ošabni. Zato so začeli sedaj Radičevce preganjati, njihov nedeljski shod so s policijo in vojaštvom razgnali, po svojem časopisju pa razglašajo, da bodo postopali po zakonu o zaščiti države, ker so Radičevci protidržavni.

Radić pa je tega sam kriv. Zakaj ni došel v narodno skupščino. Danes bi bila avtonomija že na potu, tako pa je Radić poleg Pašića največja ovira, da stvar prepočasi zori.

d Odločen nastop naših poslancev zoper šestkratno povišanje zemljiškega davka je napravilo celo v radikalni in demokratski stranki precej zmede. Kmetjski poslanci radikalne stranke so začeli premišljevat in uvidevati, da bodo s tako protikmetsko politiko težko našli pri prihodnjih volitvah zopet pot v narodno skupščino in so se začeli puntati. Pa Pašić jih bo že ukrotil. Demokrati so tudi sklenili, da bodo proti davkom glasovali, edinole Pribičević in njegovi pristaši so za vladni predlog.

d Gospod Pueclj v Belgradu največ občeje s Pribičevićem in Lukinićem. To sta dva liberalca, ki sta najhujša zagovornika centralizma in militarizma. Lukinić je bil tisti, ki je dosledno v vojaškem odboru zahteval mnoge krutejše odredbe kot vlada sama.

d Celje. V nedeljo, dne 17. t. m. se je vršilo v Celju ob obilni udeležbi zborovanje župnikov SLS iz celjskega, laškega, vranskega okraja. G. poslanec Krajnc je podal izčrpno poročilo o notranjem političnem položaju. Ovrigel je grde laži, ki jih razširjajo nasprotniki Jugoslovanskega kluba, ter pojasnil potrebo taktike, ki jo je zavzel Jugoslovanski klub v boju za pravice slovenskega naroda. Zborovalci so odobravalni delovanje naših poslancev in zahtevali, naj vztrajajo v boju za avtonomijo. Sprejete so bile naslednje resolucije: 1. Župniki SLS, zbrani na zborovanju v Celju dne 17. junija, izrekamo popolno zaupanje poslancem Jugoslovanskega kluba in jih prosimo, da vztrajajo še naprej v svojih zahtevah, posebno po avtonomiji Slovenije. — 2. Najodločnejše protestiramo proti temu, da se posestnikom konj, v slučaju mobilizacije vzamejo vsi konji, zahtevamo, da se pustijo doma vsaj najpotrebnejši konji za delo, za vojsko odbrane konje pa naj vojaška uprava takoj in primerno plača. — 3. Protestiramo proti temu, da bodo mogli fantje in mošje od 24. do dovršenega 40. leta odslužiti vsako leto po eno enomesečno orožno vajo. — 4. Zahtevamo, da se zniža vojaška taksa, katero plačujejo za vojsko nesposobni in znaša sedaj 50 odstotkov vsega direktnega davka.

d Koruza za Slovenijo. Minister za socialno politiko je na intervencijo poslanca Škulja odobril, da se pošlje v Slovenijo 28 vagonov koruze. Razdeli se onim občinam, ki so se potom okrajnih glavarstev prijavele. Koruza se ne plača takoj, ampak do 1. novembra 1923.

d Zborovanje obrtnikov-pristašev SLS bo v nedeljo, 1. julija točno ob 9. uri dopoldne v Rok. domu v Novem mestu. — Obrtniki! Udeležite se tega zborovanja polnoštevilno. O političnem položaju bo poročal tajnik Munda.

d Na-našo državo je raztegnjen srbski zakon, da se kmetu v nobenem slučaju ne sme odvzeti oziroma prodati 5 oralov zemlje, niti hiša in najnujnejše gospodarske potreščine, tudi če davka ni plačal.

d Gg. novomašniki ljubljanske škofije, posvečeni na praznik sv. Petra in Pavla dne 29. junija v ljubljanski stolnici, bodo darovali svoje prve sv. daritve v tem le redu: 1. julija. Lavrenčič Ksaver, Sveta gora pri Gorici; Markež Franc, Št. Vid — zavod sv. Stanislava — govori g. katehet Franc Kogej iz Št. Vida; Pogačnik Anton, Kamna gorica — govori g. prof. Luka Arh iz Št. Vida; Rott Jože, Zagorje ob Savi — govori g. msgr. Viktor Steska iz Ljubljane. — 8. julija. Križman Andrej, Komenda — govori g. župnik Janez Filipčič iz Vranje peči; Mlakar Jožef, Stari trg pri Ložu — govori g. kaplan Vinko Lavrič iz Ribnice; Ravnikar Anton, Stara Loka — govori g. kanonik dr. Tomaž Klinar iz Škofje Loke; Spendal Ivan, Kamna gorica — govori g. prof. dr. Janez Fabijan iz Ljubljane; Vovk Anton, Breznica — govori g. župnik Valentin Kajdiž iz Sore; Miklavčič Maks, poljane nad Škofjo Loko — govori g. definitor P. Kerabin Tušek O. F. M. iz Nazareta; Ivan Sladič, Mirna — govori g. župnik dr. Janko Arneje iz Gornjega Logateca; Tome Matija, Podzemelj — govori g. župnik P. Pavlin Bitnar O. T. iz Vinice. — Da dosežeta še predpisano starost, bosta posvečena gg. Tiringer Janez iz Smartna pri Kranju meseca avgusta — govori g. župnik Jožef Anžič iz Škocijana pri Mokronogu — in Strupi Alojzij iz Nakla pri Kranju meseca oktobra.

d Novo mašo bo daroval dne 8. julija v Dev. Mar. v Polju ondota faran, salestaneec č. g. Ivan Zajc iz Zadobrove.

d V Štangi pri Litiji — romarska cerkev sv. Antona — se razpisuje s 1. julijem 1923 služba organista in cerkovnika. Pogoj: Oženjen, izvežban cecilijanec, zglednega življenja, vešč poljedelec, trezen in skrben za cerkev — ima v Štangi lepo preskrbo. Nastop čimprej! — Župni urad v Štangi p. Litiji.

d Savinjsko orlovsko okrožje. V Šoštanj se zbere 22. julija mladina, ki hoče praznovati svoj dan. Zanimanje je povsod za prireditve veliko. Pridružite se še drugi, da se skupno poživimo. Vršila se bo tudi javna telovadba Orlov, Orlic in naraščaja. Nastopilo bo tudi več govornikov. Vabimo vas že sedaj, da pridete ta dan v Šoštanj. Pripravljalni odbor.

d Prostovoljno gasilno društvo Tacen pod Šmarno goro praznuje v nedeljo dne 1. julija 25 letnico svojega obstoja z naslednjim sporedom: Dopoldne ob 10. uri sv. maša v cerkvi sv. Jurja v Tacnu. Nato ustanovni občni zbor Savske gasilske župe. Popoldne ob dveh velika gasilska vaja, katere se udeleži 8 gasilskih društev z brizgalnami in drugim orodjem. Kakor kažejo priprave, bo ta vaja ena najinteresnejših te vrste. Po vaji odlikovanje gg. Fran Šušteršiča, posestnika in Fran Slavca, stavbenika v Tacnu za njuno 25 letno vsestransko vstrajno in požrtvovalno delo v prid gasilnega društva. Nato defilacija vseh gasilnih društev. Sodeluje gasilska godba z Dobrove. Gasilce in prijatelje gasilstva zlasti pa tudi izletnike in ljubljansko občn-

stvo uljudno vabimo k posetu, da se dodo-
bra prepriča o smotrenem delu in strem-
ljenju marljivih gasilcev.

d Iz kamniške okolice. Te dni se vrše
velike priprave na kamniškem Travniku za
dostojen sprejem sokolske župe iz Ljub-
ljane. Dobro se gibljejo vsi okoliški paten-
tirani verižniki, pa tudi mestni uradni in
neuradni veljaki. Gospodične, ki čakajo
ugodnih služb doma, namesto da bi šle vršit
domovinsko ljubav kam doli proti Macedo-
niji, švigajo za dobitki in darili od Domžal
do Metnika. Mi pa vprašamo, ali je res
treba toliko časa in denarja ter zapravlja-
nja, da se proslavi eno veliko celonočno
pitje in ples? Ali naši verižniki in razni
kamniški župani in svetovalci res ne vidijo
drugih potreb? Poglejte le naše ceste in
gorska pota, katere najbolj izrabljajo ravno
tisti lesni in drugi verižniki, ki največ pri-
pomorejo k sokolskim popivanjem, kako so
zapuščene! Ko bi vsaj nekaj dali verižniki
in nekaj več pozornosti obrnili sokolski me-
rodajni veljaki kot so Karba in drugi, tudi
takim in podobnim zadevam, kako bi jim
bilo ljudstvo hvaležno. Tako pa raste vedno
večja vrzel med delavnim ljudstvom in ve-
rižniki in napol izobraženimi izobraženci,
kar je najzadnje edino prav! Le še bolj naj
se strne vse delovno ljudstvo v močno fron-
to, da kratko malo pomede s temi brezdel-
nimi parasiti, ki znajo samo plesati in cele
noči popivati in še v čem drugem dajati slab
vzgle!

d Oddaja k vojnemu plenu spadajočega
materijala. Vse one, ki posedujejo še kakšne
erarične stvari iz medenine, bronu, aluminija
in svinca, kot granatne in puškinne strošnice,
šrapnelske kapice itd., morajo oddati vojnim
oblastim najkasneje do konca julija t. l. po
ceniku, kateri izide v »Službenih novinah«,
pozneje pa se vsakomur odvzame brezplačno
in se bo z njim kazensko postopalo.

d Trafikantom je pod kaznijo prepoveda-
no oddajati tobačne izdelke mladini pod 17
let stari, četudi ne kupuje tobača zase.

d Tatvina. Dne 11. junija 1923 ponoči je
bilo ukradeno pri Antonu Špeliču v Zagorici
obč. Dobrišče in sicer starejši heeri tri
boljše obleke, nekaj predpasnikov in robcev.
Mlajši heeri tri boljše obleke, 18 naglavnih
židanih robcev in 15 žepnih robcev, 1 zlata
verižica z obeskom in trije zlati prstani.
Vrednost skupaj 40 tisoč kron. Tatovi so se
prikradli skozi okno. Zasedovanje je danes
še zamaš.

d Roparsko umorjen je bil te dni posest-
nik iz Sel pri Ratežu v novomeškem okraju.
Ko se je ponoči vračal iz kavarne v Novem
mestu domov, počakala sta ga fantina v goz-
du, eden ga je udaril tako močno po glavi,
da mu je prebil lobanjo. Nato mu je pobral
denar. Mož je imel baje 70.000 kron pri sebi.
Storilca sta že pod ključem.

Sirom domovine.

KAJ JE Z ZAVAROVALNICO ZA ŽIVINO?

Piše se nam: V zadnjem času se pojavlja
neka londonska generalna reprezentanca kot
zavarovalna delniška družba »Komerziale
Union«, katera prevzame od belgajske cen-
tralistične vlade zavarovanje konj in goveje
živine v Sloveniji. Ta tuja zavarovalna družba
je nastavila strašno odušne premije, ki so
slovenskim razmeram neprikladne in nevzdrž-
ne. Lahko se pač zgodi, da bo centralistična
vlada odredila obveznost k zavarovanju, kajti
v zadnjem času se nekaj govori o državni za-
varovalnici za živino. Premije, ki jim cmenjena

družba objavlja ali privatno naznanja, so sle-
deče: Za goved, vredno 5000 Din, mora last-
nik letno plačati 4 odstotke, t. j. 200 Din. Za
zdravniški honorar bo plačal 20 Din. Pristoj-
bino za zavarovalno polico bo plačal 4 1/2 %, t. j. 225 Din. Živinorejci, bodite pametni in
snujte si lastne zavarovalnice za živino, ako
vam tega ne storijo slovenski kmetijski stro-
kovnjaki, in ne pustite se izsesavati tujim za-
varovalnim družbam, pa magari da imajo cen-
tralistično vladno ozadje! Kako dobro je ta
zavarovalna družba sestavila svojo kalkula-
cijo, vam je dokaz tudi to-le: Občina, ki ima
1000 glav živine, bi plačala zavarovalnino letno
okroglo 1000 glav 1.800.000 K. Recimo, da bi
v taki občini poginilo 5 glav živine, katere bi
ožja občinska zavarovalnica za živino ne mogla
spraviti s pridom v denar, bi bilo to šele
okroglo 90.000 K; ostalo bi spravila družba,
od česar bi plačevala svoje ljudi in najbrž ne
Slovencev. — Potrebno pa je, da si osnujemo
lastne krajevne zavarovalnice za živino in
prasiče z ožjimi delokrogi, ki se lahko vse nad-
zira in vsaka zloraba prepreči. Uspehi bodo
gotovi in veliki. Franc Borec.

DOBREPOLJE.

Dobrepoljski Orli hočemo s sosednjimi brati
Orli in sestrami zopet enkrat pokazati, kaj premo-
remo in kaj znamo. Vršila se bo namreč pri nas
1. julija 1923 okrožna orlovska prireditve. Celoten
spored prireditve probujajoče se orlovske mladine
bo sledeči: 1. Ob pol 1. uri sprejem na kolodvoru.
2. Ob pol 12. uri litanije. 3. Po litanijah posredni
govor odsekovega predsednika; govor narodnega
poslanca Škulja. 4. Telovadba. Sredi telovadbe
govor predsednika O. P. dr. Basaja. 5. Prosta

zabava: a) se servira z mrazimi jedili, slaščicami
in pijačo; poje zbor opernega gledališča; e) svira
godba; d) srečolov, — tisti, ki pridejo dopoldne,
pa želijo kosilo, naj sporoče. — Voditelji mladins-
kih organizacij, ki hočete zvedeti novih smernic
za delovanje in znova navdušiti mladino za večna
načela, udeležite se naše prireditve s svojimi or-
ganizacijami polnoštevilno. Tudi odrasli bodo imeli
obilo užitka, kojega bodo nudili zlasti poučni in se-
danje razmere pojasnjujoči govori. Kdor še ni bil
pri nas in hoče imeti dotično nedeljo plodonosni
izlet, daljši sprehod, iskreno vabljen. Kraj je raven
kolodvora in v lepi ravnini. Seveda najskronejše
pa so vabljeni okoličani in upamo, da ne bo
nobenega manjkalo, ki je našega mišljenja, ki stre-
mi za istimi vzvišenimi načeli. — Bog živi!
Pripravljalni odbor.

IZ PRESKE.

Toča je silno veliko škodo naredila. Zlasti so
trpele pekatere vasi kakor Golobro, Zlebe. Ječ-
men bodo kar pokosili. Fižol je uničen. Tema
dvema vasema je lansko leto trv veliko škodo na-
pravil, letos toča! Ubogi kmeti! Draginja velika,
davek visok. Kje iskati pomoči? V Belgradu!
Tam ima para za milijonarje. Za revčca — nema!

IZPOD KUMA.

Pretekli teden je bilo hirmovanje po kum-
ljanskih hribih. Povsod so Presvetega vaselo in
spostljivo sprejeli. Lepo vreme je praznično slo-
vesnost jako povzdigovalo; le v St. Jurju je dež
sele nagajal na dan sv. birne, sprejem je pa ven-
dar bil prav lep. Ljudstvo je pokazalo, da se za-
veda, kdo in kaj je njegov škof: iz ljudstva vzet
za ljudstvo postavljen, tekom 25 let z ljudstvom po-

PARNIK

66 LEVIATHAN 99

**Najmodernejši, največji in najbolj luksuzni
oceanski parnik**

V tej čudoviti ladiji so utelešeni največji izumi zna-
nosti, vse moči kapitala in uspehi iznajdbe. Nepri-
merna udobnost v vseh razredih.

Proo potovanje v New York 17. julija 1923,

potem 7. 8., 28. 8., 18. 9., 8. 10., 29. 10. itd. vsake 3 tedne iz Southam-
ptona — Cherbourga. Vse podrobnosti pove spodaj stoječi naslov.

Bremen — New York

Direktna zveza s krasnimi ameriškimi vladnimi parniki. Neprekos-
ni po udobnosti, čistoti in po izborni oskrbi. Nagle in varne ladje!

„George Washington“ „President Fillmore“ „President Harding“
„President Roosevelt“ „America“ „President Arthur“
Zahtevajte podrobna pojasnila in brodar. list 215.
Izborna prilika za prevažanje blaga.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
Belgrad, Palata Beogradske Zadruga.
Podružnica: Zadruga zveza v Ljubljani.

K. Pa kaj naj govori na pol vernim dolincem? Ali naj jim slika vzvišenost duhovniškega poklica? Ali naj jim govori o težavah in veselju takega zvanja? Ali naj jim pokaže duhovnika kot njihovega najboljšega prijatelja? Da! Nekaj takega potrebuje sedanjí napol verni svet. Povedal jim bo, kaj oznanjajo novomašni zvonovi vernikom pa tudi novomašniku samemu.

Toda čuj! Ali se ni v tem trenutku oglasil zvon na golem? Župnik obstane, poslušaj... Resnično! Kolikor bolj poslušaj, tem jasneje mu prihaja na uho ubrano zvonjenje vseh treh novih bronastih zvonov pri župni cerkvi sv. Urha na Golem. »Ni dvoma« pravi čez čas skoraj slišno, »da je umrla.« In kakor prerok se je obrnil tja proti Ovsenarjevemu domu, ki je stal mogočno na griču in kjer so ravno tedaj polagali na pare mlado Ovsenarko in nadaljeval skoraj zadovoljen sam s seboj: »O, srečna žena. Rešena si... In kako lepa je morala biti tvoja smrt. Se pred tremi urami sem bil pri tebi in ti dal vse, kar si potrebovala na daljno pot v večnost. Prosi zanj, da se in on ne pogubi!«

In še je nekaj govoril župnik sam zase ob prvih glasovih farnih zvonov, ki so ne navadno slovesno oznanjali vsem okoličanom, da je umrla mlada Ovsenarka, žena najbogatejšega posestnika v celi okolici. In ob tem mrtvaškem zvonjenju je župnik iz Golega nadaljeval svojo pot proti svoji farni cerkvi, ki je stala še visoko gori na hribu. Ni pa več premišljeval novomašnih misli. Ne! Njegove misli so se dvignile od novomašnih slavnosti naravnost k Bogu in goreča molitev je kipela iz njegovih ust in srca. Motil pa bi se, kdor bi mislil, da je molil za umrlo Ovsenarko. Zakaj o tem je bil prepričan, da ona več ne potrebuje človeške pomoči. Živela, trpela in umrla je kot svetnica. Toda on, on, Ovsenar, potrebuje božje pomoči in božjega razsvetljenja.

Sicer je bil tudi Ovsenar v prejšnjih letih izvrsten mož. Skupaj sta orala z župnikom, kjerkoli je bilo treba kaj storiti za čast božjo in blagor faranov. Tudi ga ni manjkalo ne pri pridigi in ne pri krščanskemu nauku, pa tudi k obhajilni mizi je pristopal pogosto. In kako so ljubili in cenili vsi farani pametnega Ovsenarja. Toda nekaj let sem ni več tako... Ovsenar ne hodi v cerkev, še za velikonoč ni oddal spovednega listka že nekaj let ne — — — Pa nele tol! Ljudje govorijo še druge stvari. Pravijo, da ne pusti ženi in otrokom v cerkev, da preklinja duhovne, da se norčuje iz vsake, pa naj bo še tako resna pobožnost... In še več! Ljudje pravijo, da hodi v trg med škriče. Tam da ga hvalijo in on jim daje za pijačo. Pravijo, da sam popiva, da se vrača pozno v noč, da se je spozabil že tudi drugače. In še več! Ljudje govorijo, da svojo ženo ne mara, da jo preklinja in pretepa, da mu je zato tudi zbolela in bo skoraj gotovo umrla. Vse to so ljudje govorili in župnik je vedel, da je vsemu temu precej resnice. Zakaj v hiši Ovsenarjevi so že nekaj let slabi časopisi... Ni jih naročil sam, toda razni škriči, ki so se oglašali v njegovi hiši, so mu jih prinašali in vsiljevali toliko časa, da jih je tudi sam naročil.

In od takrat, ko je jel Ovsenar redno brati od Cerkve prepovedane časopise, se

je jela sprememba v njegovi hiši in v njegovi duši. Kakor prokletstvo božje je padlo na njegov dom. Nič več ne občuti sreče in miru, zato ga vleče neprestano v trg v družbo napolizobraženih škričev. Nič več ga farani ne ljubijo; če le morejo, nimajo ničesar opraviti z njim. Nič več se ne moreta z ženo; ona sicer trpi in prenaša, a miru in sreče ni v hiši. Še otroci ga več ne ubogajo... Župnik je sicer storil vse, da ga odvrne od grešne poti. Svaril ga je, prosil, opominjal, mu pisal, pa nič ne izda. Še celo misijon, ki so ga imeli v fari, Ovsenarja ni spreobrnil, ker se mu je cel teden namenoma z doma otegnil. Preostane le še eno: molitev. Zato moli nocoj, ko oznanjajo zvonovi smrt Ovsenarjevo žene, tako goreče župnik iz Golega, grede domov, tudi za Ovsenarjevo spreobrnjenje.

* * *

Par dni pozneje je bil na Golem pogreb, kot ga doslej še niso videli. Od blizu in daleč so prišli skazat zadnjo čast Ovsenarjevi materi, o kateri je bilo daleč naokrog znano, kako sveto je živela in zadnja leta ob strani svojega moža tudi boguvdano trpela. Kajpada, da je stal tudi Ovsenar ob odprtem grobu svoje žene. Toda kaj se je godilo v njegovi duši, tega ljudje niso mogli uganiti. Zakaj nepremično je stal, niti ene solze ni potočil... Komaj pa so bile končane cerkvene ceremonije, je že zavil naravnost v župnišče za župnikom in pri njem je ostal tisti dan dolgo časa. Kaj sta imela in govorila, tudi tega niso ljudje zvedeli. Zvedeli pa so kmalu nato, da je še umirajoča Ovsenarka govorila, da rada umrje, samo, če bi Bog hotel vzeti njeno življenje zato, da njen mož opusti slabe časopise. In res! Tudi to so zvedeli, da je Ovsenar res vrnil vse, kar mu je župnik branil brati. Pogled na odprti grob žene ga je pretresel.

Montanus.

Izmed najlepših in najcenejših MOLITVENIKOV je DR. ZDEŠARJEVO

NAVODILO za pravo pobožnost DO MATERE BOŽJE.

V knjižici sta 2 sv. maši. Cena vez. izvodu 6 Din, po pošti 1 Din več. Dobi se pri »Ničmanu«, v »Novi Založbi«, »Slogi« na Poljanskem nasipu 10 v Ljubljani in v drugih knjigarnah. 3513

Potrli globoke žalosti naznanjamo, da nam je naša iskreno ljubljena žena, mama, sestra, teta, botra, gospa

Terezija Nose roj. Francelj

v petek, 15. t. m. ob pol 12. uri zvečer po štirinajstodnevni, zelo mučni bolezni, previdena s svetimi zakramenti za umirajočo v 32. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nam nepozabne rajnice je bil v nedeljo, 17. t. m. ob 3. uri popoldan iz hiše žalosti na pokopališče Sv. Avguština v Strugah.

Pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Kolenčavas-Struge, dne 15. junija 1923.

Franc Nose, soprog. — Micka, Pepca, Mihelca, Francka, Franc, otroci. — Janez, Anton, Jožef, Francelj, bratje. — Marija Zalar, roj. Nose, sestra. — Anton Francelj, oče. — Franciška Francelj, mati. — Franca Valentinčič, Marija Germ, Pepca Božič roj. Francelj, sestre. — Marija Hegler, stara mati.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš predobri oče, stari oče, soprog, brat, stric in sva gospod

Ivan Kandare

posestnik in gostilničar v Danah št. 27

po kratki in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere v 75. letu dne 20. t. m. Bogu vdan preminul.

Pogreb se je vršil v petek, dne 22. t. m. popoldne na pokopališče v Danah.

Žalujoča rodbina.

Izjava. Podpisana izjavljam, da so neresnične govornice, ki jih raznašata Pavla Kavčnik in Marija Vidmar. Ako pa dokazeta svoje trditve, dobi vsaka 100 Din nagrade. — MARIJA ŠTEFANCIC, Plešivica. 3769

Bencin-motor od poljske železnice, v zelo dobrem stanju, in par STROJEV ZA OBDELAVO LESA prodaja Ivan MRHAR, Stanežiče 21, št. Vid n. Ljubljano. 3828

1 K ceneje kot drugod!

nudim iz mojega skladišča v vsaki izbiri špecerijsko blago, kot n. pr.: BELA BANASKA MOKA, KRUSNA, KORUZNA, KORUZA ZA MLETI IN ZA KRMO, CISTI DOMACI PŠENICNI OTROBI, DEBELI IN DROBNI, SLADKOR, OLJE, SPIRIT, MILO, RIZ, CIKORIJA ITD. Pridite in se boste prepričali, da so cene res nižje kot drugod. — Velespoštovanjem se priporočam za obilni obisk ADOLF KERN, zraven »Bekseln«, Kranj.

Pekovski pomočnik

dobro izvežban, dobi takoj dobro mesto. — Naslov pove uprava »Domoljuba« pod št. 3831.

Več petrolejskih **cestnih svetilk** skoro novih, PRODA radi uvedbe električne razsvetljave občina DOL. LOGATEC. 3754

Lepo posestvo naprodaj za nizko ceno, z vsem inventarjem, vinogradi, gozdovi in vse premočnine. Več pove Anton Krašovec, mizar, Brezova reber 12, p. Semič, Dol.

PRODAM: pohištvo, obleko, šivalni stroj, NEKAJ BLAGA ITD. — Naslov pove upravištvo »Domoljuba« pod številko 3768.

Več vagonov prvovrstnega, kamniškega

ŽIVEGA APNA

je naprodaj po zmerni ceni. — Več pove Štefan GRUDEN, trgov. z apnom, Stranje pri Kamniku.

Dečka za kovaško obrt, zdravega, pridnega in krepkega, ISCEM. Starost od 14. leta naprej. Delo: koljsko, volovsko in vozovi. — Poudbe na: Iv. Lavrič, kovaški mojster, Hrib št. 77, pošta Loški potok. 3745

KDOR HOCE svojo družino DOBRO OBUTI, naj **kupi usnje na sejmu**

na Rakcu, v Zagorju, v Rajhenburgu, Krškem, Žužemberku in Crnomlju

na stojnici **FRANC PERKO.**

V vsako hišo »Domoljuba«!

Na veliko in malo!
 Priporočamo **najboljše šivalne stroje Gritzner**
 za rodbinsko in obrtno rabo, potrebščine
 za šivilje, krojače in čevljarje. — Edino pri:
Josip Petoline, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Kunstek & Pleterski
 LJUBLJANA — VODNIKOV TRG 5,
 priporoča svojo veliko zalogo

**usnja in čevljar-
 skih potrebščin**
 na drobno in debelo.

Satan D 60

Kot najboljša svetovna kosa je „Gorenjska kosa“ zato zahtevajte in rabite samo to.

Dobi se pri:

IVAN SAVNIK, Kranj,
 Gorenjsko.

Zenitna ponudba.

Pošten in priden kmetijski sin s 400.000 kron gotovine se želi priženiti na boljšo kmetijo ali mlin; zelo ugodna prilika. Samo resne ponudbe naj se pošljejo na Upravo »Domoljubac pod »Mladenič št. 3678c. 8678

ZOBOZDRAVNIK - SPECIALIST

M. U. DR. IVAN OBLAK

Ljubljana, Stari trg šte. 34

(nasproti šentjakobske dekliške šole) ORDINIRA
 od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. popoldne. 3294

Hamburg Amerika Linija
 in
United American Lines Inc.
 Filijalka
Simon Kmetec, Ljubljana
 Kolodvorska ulica št. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne listke

Odhod iz Ljubljane vsak teden

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. Drašković, Zagreb

„B“ Cesta pri državnem kolodvoru

Podružnice:

Beograd: Balkanska ulica 25.

Sušak: Jovo Gj. Ivošević Karolinska cesta 160.

Split: Ante Buić, Dioklecijanova obala 13.

Gruž: Ivo Lovričević.

Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187.

Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4.

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

(v lastni hiši tik za frančiškansko cerkvijo)

obrestuje vloge brez odbitka po

5%

Stanje hranilnih vlog nad 120,000.000.— kron.

Stanje rezervnih zakladov nad 1,100.000.— kron.

NAZNANILO. P. n. občinstvu si usojam vljudo naznaniti, da otvorim 1. julija 1923

trgovino z mešanim blagom

na Vrhpoljah štev. 43 pri Kamniku. — Priporočam se za obilen obisk. Zmerne cene! Solidna posrežba! Z odličnim spoštov. **Jožef PETEK, trgovec.**

Kravarja pridnega, poštenega in zanesljivega, **SPREJMEJO TAKOJ** v bližini Ljubljane. — Pismene ponudbe na upravo »Domoljuba« pod: »PRIDEN 3756«.

KUPIMO vsako množino starega svinca.
PUŠKARNA v KRANJU.

Prodajam posestvo iz proste roke, radi družinskih razmer, ki meri 35 oralov: gozd, njive, travniki in vinograd za 45 hl vina, z vsemi gospodar. poslopji, zraven ceste, 1½ ure od žel., ¼ ure od farne cerkve, vse skupaj, krasna lega, lep sadni vrt. Vse obdelano. Cena 420.000 Din. Ostalo po dogovoru. Na željo tudi pozneje plačljivo. Vprašanja na upravo »Domoljuba« pod »POSESTVO št. 3545«.

Prave turške KOSE neprekosljive ojstrine, različne BRUSE, dobre SRPE dobite najceneje pri **ŠOŠTERIČ, PETAN & ERKER, Ljubljana, Resljeva cesta štev. 20.**

KOLESA
NAJBOLJŠA NUDI
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. BNK

DOJILJO,
zdravo, kmetsko išče boljša družina na deželo. Nastop s 1. julijem. Ponudbe z zahtevo plače pod »Dojilja na Gorenjsko« na upravo lista.

KUPIJEM raznovrstna **SUHA ZELIŠČA** kakor norično perje in korenine, jeternik, arniko, češminovo lubje, koreninsko in palčno, lipovo cvetje itd. — **A. MAČEK, Vrhnika.** 3363

Pošteno kmetsko dekle šobi SLUŽBO z dobro plačo. Razumeti mora samostojno gospodinjstvo. Nastopi lahko takoj. Naslov pri upravnistvu lista pod številko 3487.

Hiša v Vrbljenih št. 58 naprodaj z vso kmetijsko potrebščinami in s krasnim vrtom. Več povedo pri **PONIKVARJU** na Ižanski cesti št. 50 (na Barju). 3676

Različno SADJE in vse vrste JAGOD (maline, robidnice, borovnice, brusnice in rudeče jagode) kupi vsako množino **KONZERVNA TOVARNA NA VRHNIKI.** — **NAKUPOVALCI** se iščejo, oziroma naj stavijo ponudbe. 3685

Lesene modele za surovo maslo

lesene vile, kosiša, grablje za seno, vsakovrstno leseno posodo in vsakovrstne košare in spominke za božja pota dobite v vsaki množini po najnižjih cenah pri trdku **M. CESENJ, KRANJ.** 3611

FRANC BRICELJ
STAVBENI in GALANTERIJSKI KLEPAR — **STEPANJAVAS 38, p. Hrušica pri Ljubljani** — se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela v mestu in na deželi. 3601

Kumno, janež, rdečo deteljo, semensko **AJDO,** lipovo **CVETJE,** suhe **GOBE** itd. plačuje najbolje **SEVER & KOMP., LJUBLJANA,** Wolfova ulica 12. 3633

Cepice za gasilska društva |
Kriznar in izdelovatelj cepice
ELIGIJ EBER
LJUBLJANA, Kongresni trg 7.
Sprejemam lisičje kože v barvanje. — Izdelujem vsakovrstne cepice.

Oblačilno blago prodaja najceneje
manufakturna trgovina
JOS. STOPAR
Ljubljana
Dunajska cesta št. 21.

Dovoljujem si vljudno naznaniti, da sem otvoril v Celju, **Cankarjeva cesta štev. 2.** dne 20 junija 1923
Priporočam se z odličnim spoštovanjem
Ph. Mr. Fedor Gradišnik.

ново
lekarno

Preselitev obrti!
Znana Produktivna zadruga kleparjev, kotlarjev itd. v Ljubljani, se je preselila iz sedanjih prostorov v svoje večje prostore v isti ulici, in sicer
v Kulodvorsko ulico 18.
V bodoče nam bo lahko vsaki želji cenj. odjemalcev popolnoma ustreči.

Cement, opeka in premog

vsaka množina po znižanih cenah na razpologo,
H. Petrič, Ljubljana, Dunajska c. 33, skladišče »Balkan«. Telefon inter. 366.

Nosite Palma

kaučuk pete! **kaučuk potplate!**
Boljše in cenejše so kot umje. **Elastična hoja, varstvo proti vlaži.**

Poroč. prstani
Double verižice
Štenske ure
Budilke
Zenke ure
Uhani

Najstarejša trgovina ur, zlatnine in
srobnine **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Prešernova 1

Miši-podgane

stenice-ščurki in vsa gola-
zen mora poigniti ako porablja-
te moja najbolja pr izkuš. in splošno hvaljena sredstva
kot: proti poljsk in hišnim mišim 28 K, za podgane
28 K, za ščurke 30 K, za stenice 28 K, uničev. mo-
ljev 10 in 20 K, proti mrčes. 10 in 20 K, mazilo proti
ušem pri ljudeh in pri živini 10 K, za ušl v obleki
in perilu 10 in 20 K, tinkt. proti mrčesu na sadju
in na zelenj. 10 in 20 K, proti mravljam 10 in 20 K.
Preprod. popust. Pošilja po povzetju Zavod za eksp:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

PRIZNANO NAJBOLJŠE

»PEKLENSKE KOSE«

(HÖLLESENSEN) priporoča založnik in samo-
prodaja te znamke za Jugoslavijo, tvrdka: F. S.
ŠKRABAR, Višnja GORA. — Preprodajalcem
ugodne cenel 1751

Suhe gobe (jurčke)

KUPUJE po najvišjih dnevnih cenah
V. H. ROHRMANN, LJUBLJANA,
Sv. Petra nasip šte. 27 (za vodo). 2218

MASTIN primešaj v krmo, angleški krmilni pra-
šek za živino, po pošti 5 zamotkov po
, kg za 36 Din. Glasom ukaza dež.
vlade v Ljubljani smejo prodajati Mastin lekar-
narji, trgovci, kramarji, kmetijske in konsumne
zadruga. — Dalje od teh zahtevajte:

SLADIN hrana za dojenčke, za otroke. Krepek
zajutrek za odrasle, daje bolnikom
kri, moč, zdravje. Z njegovo uporabo
se prihrani mleka in sladkorja. To dokazuje na
tisoče zahvalnih pisem. Po pošti 5 zamotkov
po , kg 60 Din.

GARJE kraste, lišaje odstranjuje pri človeku
in živalih Naftol-mazilo, ki je brez
duha in ne maže perila. — 1 lonček
za eno osebo po pošti 7 Din. pri

TRNKOCI, lekarna, Ljubljana, Slovenija SHS.

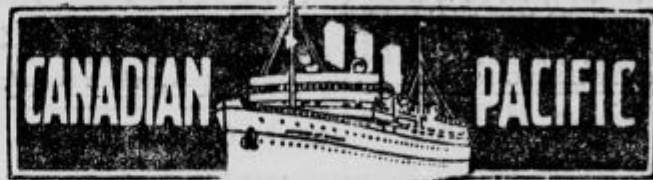
Združene opekarne d. d. Ljubljana
nudijo v poljubnih množinah

zarezane strešnike

model „A“ in model „D“ (utorni crep), najpriprostejše,
najtrpežnejše in najcenejše kritje streh sedanosti, dalje

zidno opeko.

Na željo pošljemo popis in ponudbe. Spretni zastopniki se sprejmejo.

Največje transportno podjetje sveta

Evropa * Canada * Amerika

Samo 4 dni na odprtem morju. Najbrza in najbolja zveza preko **Hambur-
burga, Antverpena in Cherbourga** z glasovitimi **EMP-
RESS** parobrodi na dvostrake vijake. Odhod vsako nedeljo. Daljna pojasnilo
glede voznih cen, odhoda, potniškega vizuma, prtljage, predpisov naseljevanja
v Kanadi in Zedinjenih državah daje AGENCIJA

CANADIAN PACIFIC, Zagreb, Jurišičeva 30

JOSIP ZIDAR, Wilsonova (Dunajska) c. 31.

Modna in manufakturna trgovina

F. in I. Goričar „Pri Ivanki“

LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 29

prodaja razno manufakturno blago po za
20 odstotkov ZNIZANIH CENAH
dokler traja ta zaloga

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 57.

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled. Interesna skupnost s Sveopćo
Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize,
sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod
najugodnejšimi pogoji. Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.